

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

**College financieel toezicht
Curaçao en Sint Maarten**

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Convent Building 26
Frontstreet, P.O. Box 686
Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

E-mail info@cft.an
Internet www.cft.an

Contactpersoon
Pier Hornstra
Datum
5 augustus 2013
Ons kenmerk
Cft 201300359
Pagina
1/6

Telefoonnummer
+5999 461 9081
E-mail
info@cft.an
Uw kenmerk

Bijlagen
1

Onderwerp
Reactie op Nota van wijziging op de eerste begrotingswijziging 2013

Geachte heer Jardim,

Op 29 juli jl. heeft het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de Nota van wijziging op de eerste begrotingswijziging 2013 ontvangen. Op basis van artikel 11 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rijkswet) ontvangt u hierbij het advies van het Cft op deze Nota van wijziging.

Op 4 juli jl. heeft het Cft u een brief gestuurd betreffende de voortgang van de maatregelen zoals opgenomen in de begroting 2013. Op 18 juli heeft het Cft uw reactie hierop ontvangen, waarbij u bent ingegaan op de voortgang van de maatregelen en de stand van de uitvoering van de begroting 2013. In voorliggende reactie op de Nota van wijziging is dan ook rekening gehouden met uw reactie van 18 juli jl.

Oordeel

Het Cft komt tot de conclusie dat de Nota van wijziging in grote lijnen een goed beeld schetst van de budgettaire wijzigingen die in het lopende uitvoeringsjaar plaatsvinden. Waar de eerste begrotingswijziging in de ogen van het Cft onvolledig was op enkele essentiële punten, is middels de Nota van wijziging wel grotendeels duidelijk gemaakt welke verschuivingen op de gewone dienst plaatsvinden en op welke wijze de kapitaaldienst is gewijzigd. Wel is het Cft van mening dat er nog altijd enkele zaken ontbreken die opgenomen dienen te worden in de Nota van wijziging. Deze zullen hieronder de revue passeren.

Daarnaast valt het op dat enkele zaken door u benoemd in de brief van 18 juli over de begrotingsuitvoering niet terugkomen in de Nota van wijziging. Zo is de investering voor de bouw van een kantorencomplex voor de overheidsdiensten niet opgenomen.

De Nota van wijziging toont een sluitende gewone dienst. In uw brief van 18 juli over de begrotingsuitvoering werd echter aangegeven dat 2013 met een klein overschot (tussen ANG 2,6 en 6,2 miljoen) zou sluiten, waarbij tevens ANG 12,5 miljoen zou worden toegevoegd aan de reserves ter dekking van tekorten uit voorgaande jaren. Ook deze reservering is niet terug te vinden in de Nota van wijziging. De toezichthoudende rol van het Cft wordt bemoeilijkt als de aangeleverde informatie en de begrotingsstukken niet op elkaar aansluiten.

De grootste wijzigingen doen zich voor op de kapitaaldienst. De investeringen ten behoeve van het nieuwe ziekenhuis zijn afgevoerd van de begroting. Hier staat tegenover dat er voor een kleine ANG 80 miljoen aan nieuwe investeringen zijn opgenomen. Het precieze bedrag aan investeringen is niet duidelijk, omdat verschillende bedragen worden genoemd in de Nota van wijziging. Ook het separaat op 10 juli jl. door het Cft ontvangen overzicht met concrete voornemens tot het aangaan van leningen geeft hierover geen uitsluitsel, aangezien ook daarin weer andere bedragen zijn opgenomen. Het is van belang dat de voorgenomen investeringen en de financiering daarvan consistent worden opgenomen in de begrotingsstukken en aansluiten bij de overzichten met concrete leningsvoornemens die het Cft ontvangt. Ten behoeve hiervan zal het Cft samen met Curaçao een checklist opstellen op basis waarvan investeringsvoornemens getoetst kunnen worden.

Het Cft is van mening dat de toelichting bij het afvoeren van de investeringen en leningen voor het nieuwe ziekenhuis erg summier is. Aangezien met de Nota van wijziging de Staten worden geïnformeerd over de actuele stand van de overheidsfinanciën, ligt het voor de hand om nader toe te lichten waarom deze investering is afgevoerd, welke risico's hiermee zijn gemoeid en wat de huidige stand van zaken is inzake de bouw van een nieuw ziekenhuis.

Ten aanzien van de nieuwe investeringen en de financiering hiervan, geldt dat deze moeten zijn gekwantificeerd en voldoen aan de definitie van kapitaalinvesteringen in overeenstemming met de System of National Accounts (SNA) en – in het verlengde van onze reactie van 30 juli jl. op uw brief met concrete leningsvoornemens van 10 juli jl. – betrekking hebben op het lopende begrotingsjaar. Daar komt bij dat het Cft wenst te benadrukken dat er alleen leningen kunnen worden aangegaan indien deze zijn opgenomen in een vastgestelde begroting (swijziging) danwel Nota van wijziging en tevens onderdeel zijn van de concrete leningsvoornemens die door de minister van Financiën zijn ingediend bij het Cft. Zoals hiervoor gememoreerd stroken de in de Nota van wijziging opgenomen leningen niet geheel met de concrete leningsvoornemens zoals door het Cft ontvangen op 10 juli. Het Cft gaat dan ook alleen akkoord met die leningen die aansluiten bij het leningsverzoek, en waarvan het Cft in overleggen met uw ministerie op 24 en 26 juli heeft aangegeven dat dit een kapitaalinvestering is. De voorgenomen kapitaalinvesteringen die niet in 2013 worden gerealiseerd alsmede die staan gepland voor 2014 en verder zullen gedurende het begrotingsjaar 2014 opnieuw door het Cft worden beoordeeld op het moment dat u daartoe een concreet voornemen tot het aangaan van een lening indient.

Op de kapitaaldienst hebben met het afvoeren van de investering in het nieuwe ziekenhuis en het opvoeren van nieuwe voorgenomen investeringen in de sociaal-economische en educatieve infrastructuur flinke wijzigingen plaatsgevonden.

Het bevreemdt het Cft dan ook dat zowel de afschrijvingen als de rentelasten op de gewone dienst niet zijn aangepast. Tevens ziet het Cft geen mutaties op de gewone dienst als gevolg van extra uitgaven aan regulier onderhoud die zich zullen voordoen doordat er nieuwe investeringen worden gedaan. Daar komt bij dat in de gesprekken met uw ministerie over de concrete leningsvoornemens het Cft heeft aangegeven dat er niet geleend kan worden voor regulier onderhoud of het wegwerken van achterstallig onderhoud, omdat dit geen kapitaalinvesteringen zijn die voldoen aan de definities van de SNA. Ook voor deze uitgaven geldt dat in de Nota van wijziging geen middelen zijn opgenomen op de gewone dienst.

In de Nota van wijziging is geen aanvullende compensatie ter dekking van tekorten uit voorgaande jaren opgenomen. Met betrekking tot deze tekorten was afgesproken de rapporten van de SOAB en de Algemene Rekenkamer (ARC) bij de jaarrekening 2010 af te wachten, omdat de hoogte van de BRK-reserve bepalend is voor de hoogte van het te compenseren tekort in voorgaande jaren. De SOAB heeft in eerste instantie in haar rapport bij de jaarrekening geen relevante informatie opgenomen over de BRK-reserve. De ARC stelt in haar rapport dat de BRK-reserve ten onrechte is gevormd. U heeft aangegeven dat de SOAB alsnog is gevraagd een oordeel te geven over de BRK-reserve en dat pas na dit oordeel kan worden bepaald of het te compenseren tekort inderdaad hoger is dan reeds verwerkt in de begroting.

Het Cft stelt zich op het standpunt dat, op basis van de jaarrekening 2010 en het rapport van de Algemene Rekenkamer daarbij, valt op te maken dat uiterlijk in 2015 aanvullend nog ANG 72 miljoen moet worden gecompenseerd (voor de berekening verwijs ik u naar de bijlage, waarbij zij opgemerkt dat dit bedrag nog kan wijzigen als gevolg van het definitieve resultaat op de gewone dienst over 2012; in de berekening van ANG 72 miljoen is vooralsnog het tekort over 2012 meegenomen zoals gepresenteerd in de ontwerpbegroting 2014). Gezien het oordeel van de onafhankelijke Rekenkamer, dat de zienswijze van het Cft ondersteunt, verzoekt het Cft u deze compensatie op te nemen in de Nota van wijziging. Mocht de interne auditdienst alsnog tot een ander oordeel komen, dan zal het Cft nader met u in overleg treden over deze kwestie en kan de uitkomst hiervan worden meegenomen in het proces rondom de toetsing van de ontwerpbegroting 2014.

In uw reactie op de begrotingsuitvoering 2013 van 18 juli jl. geeft u aan dat herkapitalisatie van noodlijdende overheidsentiteiten, waaronder Aqualectra, onderwerp van nader onderzoek is en zondig zal worden verwerkt in de overheidsbegroting. In de Nota van wijziging is de voorgenomen herkapitalisatie van Aqualectra van ANG 58 miljoen niet verwerkt. In gesprekken met u en uw medewerkers is naar voren gekomen dat (een deel van) de voorgenomen herkapitalisatie wordt verwerkt op de kapitaaldienst middels de jaarrekening 2012. Het Cft wil u er op wijzen dat de Staten niet pas na afloop van het begrotingsjaar door middel van de jaarrekening kunnen worden geïnformeerd over wijzigingen in de begroting, omdat daarmee het budgetrecht in het geding komt. Dit geldt ook voor mutaties op de kapitaaldienst, zoals het eventuele geval van herkapitalisatie van Aqualectra. Van deze regel kan alleen worden afgeweken op grond van artikel 47 van de comptabiliteitsvoorschriften, waaruit blijkt dat in uitzonderlijke situaties de begroting kan worden gewijzigd zonder vooraf voorgelegd te zijn aan de Staten.

Aangezien hier geen sprake is van een uitzonderlijke situatie, kan in dit geval artikel 47 niet worden toegepast. Door op de door u voorgestelde wijze mutaties begrotingstechnisch te verwerken, is het mogelijk om uitgaven en inkomsten dusdanig over verschillende begrotingsjaren te spreiden dat een gunstiger resultaat ontstaat dan feitelijk het geval is.

Conclusie

Het Cft constateert dat de Nota van wijziging een uitgebreide en overzichtelijke weergave geeft van de wijzigingen die worden doorgevoerd op de begroting 2013 en de eerste begrotingswijziging. Wel concludeert het Cft dat, in samenhang met overige informatie die het heeft ontvangen van het bestuur van Curaçao, de Nota van wijziging op punten uitgebreid en aangepast moet worden. Het Cft adviseert u in ieder geval:

- De aanvullende maatregelen op te nemen die benodigd zijn om de in de begroting opgenomen besparingen te realiseren, zoals de investering in centrale huisvesting;
- De investeringen en bijbehorende financiering consistent te presenteren zodat duidelijk is welke investeringen worden gedaan en voor welk bedrag leningen worden aangegaan. Tevens dient dit aan te sluiten bij het overzicht met concrete leningsvoornemens zoals het Cft dit separaat heeft ontvangen;
- Uitgebreider in te gaan op de investeringen die zijn afgevoerd van de begroting (het nieuwe ziekenhuis) en informatie te verstrekken over de meest actuele stand van zaken op dit terrein;
- De afschrijvingen en interestlasten op de gewone dienst aan te passen naar aanleiding van de wijzigingen inzake de investeringen. Deze mutaties dienen cijfermatig onderbouwd te zijn middels een koppeling naar de voorgenomen en afgevoerde investeringen en bijbehorende financiering;
- Het reguliere onderhoud (waarvoor niet geleend kan worden, waaronder ook het achterstallig onderhoud van scholen) en het reguliere onderhoud behorende bij de nieuwe voorgenomen investeringen te verwerken op de gewone dienst;
- Dekking op te voeren ter compensatie van tekorten uit voorgaande jaren ter grootte van ANG 72 miljoen (uiterlijk in 2015), waarbij dit bedrag nog kan wijzigen als gevolg van het definitieve tekort op de gewone dienst over 2012;
- De Staten conform artikel 47 van de comptabiliteitsvoorschriften te informeren over aanpassingen van de begroting die niet middels een begroting of begrotingswijziging aan de Staten kunnen worden voorgelegd omdat het begrotingsjaar reeds is verstreken.

Conform artikel 11.2 van de Rijkswet dient u onderliggend advies met de Nota van wijziging mee te zenden aan de Staten. Na vaststelling van de Nota van wijziging zal deze direct aan het Cft worden voorgelegd om een definitief advies conform artikel 12 op te stellen.

Kenmerk
Cft 201300359
Blad
5/6

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A.F.P. Bakker', with a long horizontal flourish extending to the left.

prof.dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De secretaris-generaal van Financiën

Bijlage: berekening aanvullend te compenseren tekort voorgaande jaren

Verloop BRK-bestemmingsreserve en stand wettelijke reserve tekorten voorgaande jaren	Bedrag (ANG)	
	BRK-reserve	Wettelijke reserve
Saldo gewone dienst periode 10-10-10 t/m 31-12-10		-64,2
Saldo gewone dienst 2011		-155,8
Te compenseren via wettelijke reserve tekorten voorgaande jaren		-220
Ontvangsten uit de BRK-regeling Eilandgebied Curaçao per 9-10-10	217,7	
Genormaliseerd tekort op de gewone dienst over de periode 1-1-10 t/m 9-10-10	-56,1	
Stand per 10 oktober 2010	161,6	
Mutaties BRK-bestemmingsreserve 10-10-10 t/m 27-3-13 (koersverliezen)	-21,3	
Saldo beschikbaar ter compensatie	140,3	
Stand per laatste correspondentie (brief van 27 maart 2013)		-79,7
Verwacht tekort op de gewone dienst 2012		-89,6
Totaal te compenseren		-168,6
Opgenomen dekking t/m 2015 in ontwerpbegroting 2014		96,3
Aanvullend nog te compenseren		-72,3